

Brüssel, 8. november 2023
(OR. en)

15187/23

Institutsioonidevaheline
dokument:
2022/0902(APP)

AG 136
PE 138
INST 434
FREMP 316

MÄRKUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Nõukogu
Eelmise dok nr:	9333/22 (EP proposal), 14904/23
Teema:	Ettepanek: NÕUKOGU MÄÄRUS Euroopa Parlamendi liikmete valimise kohta otsestel ja üldistel valimistel, millega tunnustatakse kehtetuks nõukogu otsus 76/787/ESTÜ, EMÜ, Euratom ning sellele otsusele lisatud Euroopa Parlamendi liikmete valimist otsestel ja üldistel valimistel käsitlev akt („Euroopa Parlamendi valimisi käsitlev õigusakt“) – Poliitiline mõttevahetus

1. Euroopa Parlament võttis 3. mail 2022 vastu seadusandliku ettepaneku eelnõu uue valimisi käsitleva õigusakti¹ kohta, mis põhineb ELi toimimise lepingu artiklil 223.
2. Üldasjade töörühm arutas oma 7. novembri 2022. aasta koosolekul ettepaneku põhielemente, eelkõige sätteid, mis käsitlevad kogu liitu hõlmavat valimisringkonda, valimiskünniseid, soolist võrdõiguslikkust ja ühtset valimispäeva.

¹ Dok 9333/22.

3. Nõukogu (üldasjad) arutas seda küsimust kahel korral, 18. oktoobril 2022 ja 27. juunil 2023. Viimasel korral tutvustas eesistujariik Rootsi uuringu tulemusi,² mis kinnitasid delegatsioonide suuri lahknevusi paljude eri aspektide osas. (Kõnealusel hetkel tulevane) Eesistujariik Hispaania teatas seejärel oma kavatsusest jätkata tööd ettepanekuga, tuginedes uurimusele.
 4. Nagu märgiti alaliste esindajate komitee 8. novembri koosolekul, peab nõukogu (üldasjad) 15. novembril 2023 eesistujariigi aruteludokumendi ja lisas esitatud küsimuste alusel poliitilise mõttevahetuse.
-

² Dok 10278/2/23 REV 2.

Euroopa Parlamendi valimisi käsitlev õigusakt**- Eesistujariigi aruteludokument poliitilise mõttevahetuse jaoks -**

Eesistujariik Hispaania teatas oma poolaasta alguses, et jätkab tööd Euroopa Parlamendi valimisi käsitleva õigusaktiga. Ühelt poolt võttis ta kohustuse kutsuda liikmesriike üles pidama üldasjade nõukogus poliitilise mõttevahetuse poliitiliselt kõige olulisemate küsimuste üle, nagu Euroopa valimisringkond ja riikideülesed valimisnimekirjad. Teisest küljest kohustus ta korraldama tehnilise arutelu, koondades teemade kaupa artiklid, mille suhtes olid liikmesriigid eesistujariigi Rootsi uuringu tulemuste põhjal kõige enam üksmeelel.

Lähtudes esimesena nimetatud kohustusest ja võttes arvesse Euroopa Parlamendi poolt kõnealusele eelnõule omistatud tähtsust ning selle seost Euroopa tuleviku üle peetava laiemaga aruteluga, pidades silmas Euroopa tuleviku konverentsi järeldusi, peab eesistujariik Hispaania asjakohaseks pidada see poliitiline mõttevahetus 15. novembril 2023. aastal toimuval üldasjade nõukogu istungil. Arutelu eesmärk on anda suuniseid kõnealuse ettepanekuga tehtavaks edasiseks tööks, eelkõige seoses ettepanekutega Euroopa valimisringkonna ja riikideüleste valimisnimekirjade kohta.

Neid küsimusi käsitleti põgusalt eelmiste eesistumiste ajal. Märkimisväärne arv liikmesriike teatas, et nad ei pea võimalikuks toetada riikideüleste valimisnimekirju, samas kui mõned teised pidasid oluliseks, et nõukogu tegeleks nende ettepanekutega süvitsi. Nimelt toimus esimene ja ainus poliitiline arutelu Euroopa Parlamendi valimisi käsitleva õigusakti ettepaneku üle Tšehhi eesistumise ajal 18. oktoobri 2022 üldasjade nõukogu istungil. Liikmesriigid väljendasid nende küsimuste suhtes oma esialgseid seisukohti. Euroopa Parlamendi valimisi käsitleva õigusakti ettepaneku artikleid vaadelnud eesistujariigi Rootsi uuringu raames leidis 13–15 liikmesriiki, et ühtset valimisringkonda käsitleva artikli 15 ükski lõige ei ole vastuvõetav, muu hulgas riiklikul tasandil tekkivate suurte õiguslike ja institutsiooniliste probleemide tõttu.

Eesistujariik Hispaania leiab, et liikmesriikide valimissüsteemide ühtlustamine Euroopa Parlamendi valimistel on mõistlik pikaajaline eesmärk, kuid mõistab samas vajadust säilitada eri liikmesriikide valimispõhimõtted, mis on sageli seotud nende vastava põhiseadusliku raamistikuga. Euroopa Parlament teeb ettepaneku luua Euroopa Liidu valimisringkond (artikkel 15), millel on järgmised tunnused: 28 kohta (vähemalt esimestel valimistel), mille Euroopa kodanikud valivad hääletamise teel, mis on eristatud riiklike nimekirjade alusel hääletamisest (artikli 12 lõige 1). Kogu liitu hõlmava valimisringkonna üle hääletades valivad kodanikud riikideüleste valimisnimekirjade vahel, mille on koostanud valimistel kandideerivad erinevad Euroopa tasandi valimisüksused (erakonnad, koalitsioonid, ühendused jne; artikkel 2).

28 kandidaadist koosnevad riikideüleised valimisnimekirjad oleksid suletud nimekirjad, mis on hääletussedelil tähistatud asjaomase Euroopa tasandi valimisüksuse logoga. Valimisnimekirjad oleksid jaotatud kolmeks osaks ja igasse ossa paigutatakse üks kandidaat igast kolmest liikmesriikide rühmast, mis luuakse vastavalt rahvaarvule. Kohtade jaotamine toimuks D'Hondti meetodi alusel.

Eesistujariik Hispaania kavatses jätkata tehnilist tööd eesistujariigi Rootsi uurimuse tulemuste põhjal. Seetõttu võiks alustada tööd artiklitega, mis käsitlevad topelthääletamise keeldu (artikli 4 lõiked 2 ja 3) ning hääletamise ligipääsetavust (artikkel 7). Konsensuse korral võib kaaluda temaatilisi arutelusid muude soolist võrdõiguslikkust, valimiskampaaniat või tulemuste väljakuulutamist käsitlevate artiklite üle. Tuleb märkida, et tehnilises arutelus ei keskenduta artiklite sõnastusele, vaid pigem sellele, millised sisulised elemendid on vastuvõetavad, et teksti üle peetavates aruteludes edasi liikuda.

Küsimused nõukogus peetavaks mõttevahetuseks

- *Kas liikmesriigid peavad võimalikuks jätkata valimisi käsitleva õigusakti poliitilisemate küsimuste arutamist?*
 - *Kas liikmesriigid nõustuvad riikideüleste valimisnimekirjade ja Euroopa valimisringkonna põhimõttega? Kas probleemid on peamiselt tehnilist laadi?*
-